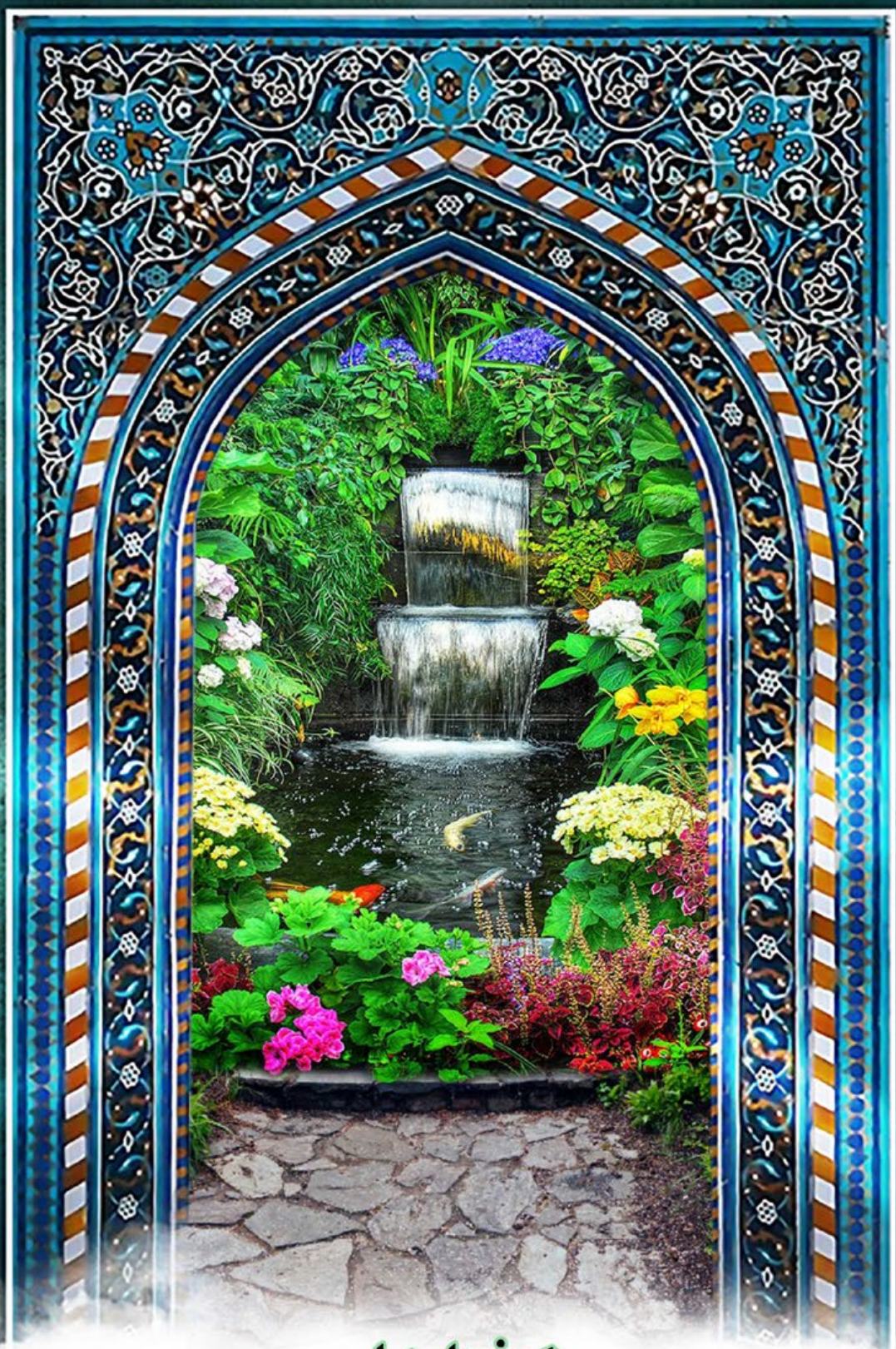

گفتارهای

مَنْصُورِ هَاشِمِی خراسانی

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالى

موضوع:

۱. مقدمات؛ حجت؛ کتاب خدا؛ تفسیر برخی آیات قرآن
۲. مقدمات؛ علم؛ وظایف و اعمال عالمان
۳. اخلاق؛ مکارم و رذائل اخلاق

بسم الله الرحمن الرحيم

پنج گفتار از آن جناب درباره‌ی قبول توبه‌ی عالم و جاهل و معنای سخن خداوند که فرموده است: «(قبول) توبه تنها برای کسانی است که از روی جهالت گناه می‌کنند».

۱. أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الطَّلِقَانِيُّ، قَالَ: سَأَلْتُ الْمَنْصُورَ الْهَاشِمِيَّ الْخُرَاسَانِيَّ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ﴾^۱، فَقَالَ: لَا يَعْمَلُ السُّوءَ إِلَّا جَاهِلٌ أَوْ جَاحِدٌ، قُلْتُ: وَمَا الْجَاحِدُ؟ قَالَ: الَّذِي يَقُولُ: لَمْ أَعْمَلْ سُوءًا، وَقَدْ بَلَغَهُ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ.

ترجمه‌ی گفتار:

احمد بن عبد الرحمن طالقانی ما را خبر داد، گفت: از منصور هاشمی خراسانی درباره‌ی سخن خداوند پرسیدم که فرموده است: «(قبول) توبه از جانب خداوند تنها برای کسانی است که از روی جهالت گناه می‌کنند»، پس فرمود: گناه نمی‌کند مگر جاهل یا جاحد، گفتم: جاحد کیست؟ فرمود: کسی که می‌گوید: کار بدی نکردم، در حالی که آنچه خداوند نازل کرده، به او رسیده است.

۲. أَخْبَرَنَا ذَاكِرُ بْنُ مَعْرُوفٍ، قَالَ: ذُكِرَ عِنْدَ الْمَنْصُورِ قَوْلُ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ﴾، فَقَالَ: أَتَعْلَمُونَ مَنْ يَعْمَلُ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ؟ قِيلَ: لَا، قَالَ: هُوَ مَنْ يَعْمَلُ السُّوءَ مِنْ غَيْرِ اسْتِحْلَالٍ، قِيلَ: أَفَلَا تُقْبَلُ تَوْبَةُ الْمُسْتَحِلِّ إِذَا تَابَ مِنْ عَمَلِهِ؟ قَالَ: لَا، حَتَّى يَتُوبَ مِنْ كُفْرِهِ، فَإِذَا تَابَ مِنْ كُفْرِهِ غُفِرَ لَهُ مَا قَدْ سَلَفَ.

ترجمه‌ی گفتار:

ذاکر بن معروف ما را خبر داد، گفت: نزد منصور از سخن خداوند بلندمرتبه یاد شد که فرموده است: «(قبول) توبه از جانب خداوند تنها برای کسانی است که از روی جهالت گناه می‌کنند»،

پس فرمود: آیا می‌دانید که چه کسی از روی جهالت گناه می‌کند؟ گفته شد: نه، فرمود: او کسی است که گناه می‌کند بدون اینکه آن را حلال بداند، گفته شد: آیا پس توبه‌ی کسی که آن را حلال می‌داند قبول نمی‌شود اگر از کار خود توبه کند؟ فرمود: نه، تا آن گاه که از کفر خود توبه کند، پس چون از کفر خود توبه کرد، چیزی که در گذشته از او سر زده است، آمرزیده می‌شود.

۳. أَخْبَرَنَا عِيسَى بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ الْجَوْزَجَانِيُّ، قَالَ: قُلْتُ لِلْمَنْصُورِ: أَلَيْسَ لِلْعُلَمَاءِ تَوْبَةٌ إِذَا عَمِلُوا سُوءًا؟ قَالَ: إِذَنْ هَلَكُوا، وَهَلْ تَجِدُ مِنْهُمْ مَنْ لَا يَعْمَلُ سُوءًا؟! قُلْتُ: فَمَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْلِهِ: ﴿إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ﴾؟! قَالَ: لَيْسَ حَيْثُ تَذْهَبُ، إِنَّمَا هُوَ رَجُلٌ يَعْمَلُ سُوءًا لِيَغْضَبَ أَوْ شَهْوَةً وَهُوَ مُؤْمِنٌ، فَيَذْكُرُ اللَّهَ تَعَالَى وَيَسْتَغْفِرُهُ، وَلَيْسَ مَنْ يَعْمَلُ سُوءًا وَهُوَ كَافِرٌ يَقُولُ: لَا حَرَامَ وَلَا حِسَابَ.

ترجمه‌ی گفتار:

عیسی بن عبد الحمید جوزجانی ما را خبر داد، گفت: به منصور گفتم: آیا امکان توبه برای عالمان نیست هرگاه کار بدی انجام دهند؟ فرمود: در این صورت هلاک شده‌اند! آیا کسی از آنان را می‌یابی که کار بدی انجام ندهد؟! گفتم: پس منظور خداوند از این سخن چیست که فرموده است: «(قبول) توبه از جانب خداوند تنها برای کسانی است که از روی جهالت گناه می‌کنند»؟! فرمود: آن طور نیست که تو برداشت کرده‌ای، منظور کسی است که از روی غضب یا شهوتی گناه می‌کند در حالی که مؤمن است، پس خداوند را به یاد می‌آورد و از او آمرزش می‌طلبد، نه کسی که گناه می‌کند در حالی که کافر است، می‌گوید: نه حرامی هست و نه حسابی!

۴. أَخْبَرَنَا هَاشِمُ بْنُ عُبَيْدٍ الْخُجَنْدِيُّ، قَالَ: سَمِعْتُ الْمَنْصُورَ يَقُولُ: إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِمَنْ يَهْتَدِي إِلَى الْحَقِّ، وَهُوَ الَّذِي يَعْمَلُ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ، وَلَيْسَتْ التَّوْبَةُ لِمَنْ لَا يَهْتَدِي إِلَى الْحَقِّ، وَذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِمَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى﴾ يَعْنِي إِلَى الْحَقِّ.

ترجمه‌ی گفتار:

هاشم بن عبید خجندی ما را خبر داد، گفت: شنیدم منصور می‌فرماید: (قبول) توبه از جانب خداوند تنها برای کسی است که به حق هدایت یافته و اوست که از روی جهالت گناه می‌کند و (قبول) توبه برای کسی نیست که به حق هدایت نیافته و این سخن خداوند است که فرموده است: «و هرآینه من آمرزنده‌ام برای کسی که توبه کند و ایمان آورد و عمل صالح انجام دهد، در حالی که هدایت یافته است» یعنی به سوی حق.

۵. أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الشَّيرَازِيُّ، قَالَ: سَأَلْتُ الْمَنْصُورَ عَنْ رَجُلٍ رَأَى وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ الزَّنا، ثُمَّ نَدِمَ فَتَابَ، أَيْغْفِرُ اللَّهُ لَهُ؟ قَالَ: هَلْ يَعْرِفُ مَا نَحْنُ عَلَيْهِ مِنَ الْحَقِّ؟ قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: إِذَا يَغْفِرُ اللَّهُ لَهُ؛ لِأَنَّهُ عَمِلَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ، قُلْتُ: إِنَّهُ شَاكٌّ وَلَا يُقِرُّ، قَالَ: إِذَا لَا يَغْفِرُ اللَّهُ لَهُ حَتَّى يُقِرَّ وَإِنْ بَلَغَتْ بِهِ التَّوْبَةُ كُلَّ مَبْلَغٍ، ثُمَّ قَالَ: إِنَّمَا يَقْبَلُ اللَّهُ تَوْبَةَ الْمُؤْمِنِ، ﴿إِنَّمَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ﴾^۱.

ترجمه ی گفتار:

محمد بن ابراهیم شیرازی ما را خبر داد، گفت: از منصور درباره ی مردی پرسیدم که مرتکب زنا شده، در حالی که می دانسته خداوند زنا را حرام کرده، سپس پشیمان شده و توبه کرده است، آیا خداوند او را می بخشد؟ فرمود: آیا حقی که ما بر آن هستیم را می شناسد؟ گفتم: آری، فرمود: در این صورت خداوند او را می بخشد؛ چراکه او از روی جهالت گناه کرده است، گفتم: او شک دارد و اقرار نمی کند، فرمود: در این صورت خداوند او را نمی بخشد تا آن گاه که اقرار کند، اگرچه توبه او را به هر حالتی برساند، سپس فرمود: خداوند تنها توبه ی مؤمن را قبول می کند، «خداوند تنها از پرهیزکاران قبول می کند».

شرح گفتار:

برای خواندن شرح این حکمت های نورانی، به پرسش و پاسخ ۴۶۷ یا نقد و بررسی ۱۷۱ مراجعه کنید.

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصفین هاشمی خراسانی

